CIPRIANA-ELENA PEICA

LIMBA ROMÂNĂ, LIMBĂ ROMANICĂ ÎN VIZIUNEA LUI SEXTIL PUŞCARIU

„Rolul nostru între popoarele lumii nu poate fi decât cel pe care ni-l indică însăşi limba noastră: un popor romanic ce stă ca strajă civilizaţiei şi a sufletului latin în inima Europei răsăritene" (Sextil Puşcariu).

Dintre numele sonore la care se face referire în momentul în care se aduce în discuţie atât problema limbii române ca limbă romanică, cât şi a individualităţii limbii române între limbile romanice, numele lui Sextil Puşcariu se remarcă datorită activităţii sale ştiinţifice în domeniu, la care se adaugă existenţa unei reviste cu profil lingvistic la Cluj care-i datorează existenţa, Sextil Puşcariu fiind cel sub a cărui conducere ia naştere revista „Dacoromania".

În cadrul studiilor şi articolelor cu caracter lingvistic scrise de Sextil Puşcariu, se observă preocuparea deosebită a acestuia faţă de locul pe care limba română îl ocupă între celelalte limbi romanice, subiectul fiind abordat în mod direct în articole şi studii, dar şi indirect sau în proporţii mai restrânse în cadrul altora.

1. Introducere în tematica individualităţii limbii române între limbile romanice

Problema limbii române ca limbă romanică, semnalată încă din secolele XI–XII de către Kekaumenos şi Kinnamos, cei doi cronicari bizantini care au semnalat necesitatea integrării acestei limbi în romanitate, este continuată prin munca umaniştilor italieni ai secolului al XV-lea, care relevă pentru prima dată, din perspectivă culturală şi lingvistică, asemănările existente între limba română şi limba italiană.

Ovid Densusianu (vezi *Istoria limbii române*, în ediţia din 1961) realizează un deosebit de important studiu comparativ al limbii române cu alte limbi romanice. În ciuda faptului că studiul lui Densusianu este unul general, nefăcând referire la trăsăturile particulare prin care limba română se dovedeşte a fi o limbă având trăsături latine comune cu celelalte limbi romanice la nivel fonetic, gramatical şi lexical, datorită comparaţiei pe care o face între limba română şi alte limbi romanice, în general, şi, în special, cu dialectele italiene septentrionale şi meridionale, *Istoria*… sa rămâne o contribuţie importantă la problematica limbii române ca limbă romanică.

În ceea ce priveşte subiectul adus aici în discuţie, de-a lungul timpului, s-au conturat două direcţii. Astfel, unii cercetători s-au axat pe evidenţierea trăsăturilor non-romanice ale limbii române, în timp ce alţii s-au dovedit a fi preocupaţi de modul în care s-a dezvoltat latina în aceste ţinuturi.

Direcţia asupra căreia ne vom opri în cadrul acestei lucrări este cea de-a doua, alegerea pe care o facem fiind firească, având în vedere faptul că lucrarea funda-

Caietele Sextil Puşcariu, II, 2015, Cluj-Napoca, p. 385–391

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

mentală îi aparţine lui Sextil Puşcariu, unul dintre cei mai importanţi lingvişti români, personalitate culturală a cărei activitate o omagiem astăzi. Este vorba, bineînţeles, de lucrarea din 1920 intitulată *Locul limbii române între limbile romanice (discurs de recepţie la Academia Română)* (vezi Puşcariu 1974, p. 133–169), o lucrare în care autorul subliniază atât importanţa comunicaţiilor directe dintre diversele regiuni ale Imperiului Roman în menţinerea omogenităţii lingvistice (*ibidem*, p. 142), cât şi a factorilor politici, economici, administrativi şi, în mai mică măsură, a celor etnici (*ibidem*, p. 143–148).

2. Viziunea lui Sextil Puşcariu în ceea ce priveşte limba română ca limbă romanică

Printre preocupările lui Sextil Puşcariu, consolidarea ideii că *românii vorbesc o limbă romanică* a ocupat o poziţie centrală („vorbim o limbă romanică" este, de altfel, ideea esenţială şi a paragrafului 95 din *Limba română* – vezi Puşcariu 1976, p. 173–175). Alături de lucrarea din 1920 stau şi alte lucrări, dintre care amintim doar câteva pe care le considerăm fundamentale şi la care vom face referiri ulterioare: *O supravieţuire a latinei arhaice în română şi italiană* (Puşcariu 1974, p. 292–297), *Românesc şi romanic* (*ibidem*, p. 384–360), *Romanica de est şi de vest în domeniul limbii* (*ibidem*, p. 460–468), *Romanitatea noastră în lumina unor metode nouă de cercetare* (*ibidem*, p. 488–495).

Scopul lucrării din 1920 intitulată *Locul limbii române între limbile romanice (discurs de recepţie la Academia Română)* nu este acela de a demonstra romanitatea limbii române, ci de a sublinia locul pe care aceasta îl ocupă în cadrul limbilor romanice, precum şi importanţa acesteia pentru studiul filologiei romanice.

În mod sistematic, organizat şi argumentat, după prezentarea unui istoric al realităţilor lingvistice care-i vor servi drept bază pentru demonstraţiile ulterioare, Sextil Puşcariu realizează împărţirea limbilor romanice, pe baza asemănărilor şi deosebirilor dintre acestea, în două grupe mari: grupa de vest şi grupa de est, considerând că împărţirea anterioară a acestora nu are o bază ştiinţifică solidă, urmărind doar scopuri practice.

Coroborând informaţiile pe care i le furnizează istoria, răspândirea geografică, alcătuirea etnografică şi politică a popoarelor romanice şi comunicarea care a existat între acestea, Sextil Puşcariu demonstrează că, având în vedere faptul că până în secolul IV exista o singură limbă, pe care o numeşte *preromanică*, nu se putea vorbi de o divizare a limbilor romanice. După divizarea limbilor romanice, acestea, în funcţie de diferiţi factori, s-au influenţat reciproc în grade diferite.

Autorul afirmă că limba română (unica reprezentantă de astăzi a grupei de est) se aseamănă cel mai mult cu limba italiană, în cadrul celor două limbi producându-se, cu efecte similare, anumite fenomene fonetice[1]. Astfel, în ambele limbi se menţine şi se răspândeşte pluralul substantivelor în *-ora* (it.) = *-uri* (rom.), precum

[1] Cazul amuţirii consoanelor finale a avut urmări importante asupra sistemului de declinare şi de conjugare al ambelor limbi.

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

şi frecvenţa prefixului *extra-*, iar la nivel lexical se constată păstrarea aceloraşi cuvinte latine cum ar fi: *gemitus* (it.) = *gemet* (rom.), *jungere* (it.) = *ajunge* (rom.) etc., dar şi menţinerea sensurilor speciale cu care unele cuvinte apar în cele două limbi (*ibidem*, p. 150).

Continuitatea lingvistică dintre limba romană de vest şi cea de est fiind întreruptă din motive socio-politice, din grupa de vest se desprind dialectele romanice din care se nasc limbile romanice de astăzi, dar cele două grupe nu încetează să se influenţeze reciproc prin contactul zilnic, prin literatură, prin religie. Astfel, limba română, comparată cu limbile romanice de vest, se remarcă printr-o structură aparte, conţinând asemănări care se explică prin substratul comun, dar şi deosebiri esenţiale pe care Sextil Puşcariu le împarte în trei mari categorii:

> „Pe de o parte, limba noastră apare mai conservativă decât celelalte limbi romanice, păstrând elemente cari aiurea s-au pierdut şi au fost înlocuite cu altele. Pe de altă parte, inovaţiuni de limbă cari, la despărţirea celor două grupe, existau în germene, dar nu ajunseseră să se dezvolte, se găsesc la noi şi la romanii de vest, dar evoluţia lor e diferită. În sfârşit, în dezvoltarea mai departe, fără legătură, a celor două grupe de limbi, aflăm schimbări nouă ale substratului comun de limbă, deosebite în vest şi est" (*ibidem*, p. 152).

Analiza lui Sextil Puşcariu efectuată în vederea demonstrării poziţiei deosebite pe care o ocupă limba română între limbile romanice continuă pe trei niveluri: fonologic, gramatical şi lexical.

La nivel fonologic, autorul subliniază particularităţi ale limbii române ca limbă romanică. Unele se regăsesc şi în alte limbi romanice, cum ar fi: păstrarea lui *u* scurt latin (la fel ca şi sarzii, albanezii şi dalmaţii), altele nu, un exemplu fiind absenţa paralelismului între *u* şi *i* latin, între *e* scurt şi *o* scurt, prin aceasta limba română asemănându-se cu limba albaneză şi deosebindu-se de limba dalmată (*ibidem*, p. 152–153).

Sextil Puşcariu reliefează modul în care limba română păstrează nealterate afonicele între vocale, la fel ca în limbile albaneză şi dalmată (*ripa* > *râpă*, *rota* > *roată*, *casa* > *casă*, *focus* > *foc* etc.), ceea ce apropie foarte mult forma cuvintelor române de a celor latine, precum şi faptul că schimbarea velarei în labială înaintea dentalei este comună limbii române cu celelalte limbi romanice de est (*octo* > *opt*, *lucta* > *luptă* etc.).

Referitor la rotacizarea lui *n* intervocalic simplu, după ce acest *n* produsese nazalizarea vocalelor precedente, autorul precizează că acest fenomen este o trecere fonetică pe care limba română o are în comun doar cu limba albaneză, la fel ca şi ritmul descrescător de la sfârşitul cuvintelor, care are drept consecinţă pierderea foniei şi amuţirea vocalelor *i*, *o* şi *u* (*ibidem*, p. 154).

În ceea ce priveşte *flexiunea*, *derivarea* şi *sintaxa*, Sextil Puşcariu prezintă elementele care individualizează limba română între limbile romanice. Astfel, dintre toate limbile romanice, doar limba română păstrează vocativul în *-e* pentru substantivele masculine de declinarea a II-a (*bărbate!*, *Doamne!*), forma dativului substantivelor feminine de declinarea I şi a III-a (unei *case* < *casæ*), nu se întâlneşte

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

răspândirea particulei *che*, se păstrează particula *quam* şi conjuncţia *quod*, nu există verbe la perfect în *-dedi,* iar dintre sufixele diminutivale în limba română lipseşte *-ittus*.

Autorul precizează că, la nivel lexical, pot fi observate cele mai multe deosebiri între limba română şi limbile romanice, deoarece, pe de o parte, în limba română lipsesc numeroase cuvinte latine, dintre cele mai utilizate în limbile romanice de vest, iar, pe de altă parte, foarte multe cuvinte sau formaţiuni latine vulgare pot fi întâlnite doar în limba noastră (*ibidem,* p. 156–169). Astfel, datorită cuvintelor noi care au intrat de-a lungul timpului în lexicul limbii române, există deosebiri între lexicul românei şi lexicul celorlalte limbi romanice, ceea ce este explicabil având în vedere că „izvoarele din care s-au îmbogăţit limbile romanice de vest au fost cu totul altele decât cele din care s-a adăpat limba română" (*ibidem,* p. 162).

Următoarea lucrare la care ne vom referi este *O supravieţuire a latinei arhaice în română şi italiană*. Deşi scopul lucrării nu îl constituie în mod expres ideea individualităţii limbii române în cadrul limbilor romanice, nici a limbii române ca limbă romanică, ci explicarea pluralelor în *-i* ale cuvintelor româneşti şi italieneşti care corespund unor cuvinte latineşti de declinare a III-a, în cadrul lucrării, în partea destinată concluziilor, reţine atenţia o afirmaţie deosebit de importantă a autorului în ceea ce priveşte romanitatea limbii române, afirmaţie care conţine, de fapt, un important argument gramatical şi o invitaţie adresată romaniştilor de a acorda atenţie acestui principiu:

> „Numai ideea greşită, potrivit căreia între latina arhaică şi limbile romanice ar exista o prăpastie de netrecut, ar putea să ne împiedice să vedem o continuare între pluralele latineşti arhaice în *-īs* şi pluralele italieneşti şi româneşti în *-i*. În realitate nu există o astfel de prăpastie, căci „arhaic", „vulgar", „urban" şi „literar" sau „clasic" sunt termeni care nu trebuie opuşi unii altora, ci exprimă numai, din punct de vedere istoric şi social, aspecte diferite ale aceleiaşi limbi. [...] menţinerea, în italiană şi română a pluralelor în *-i* la declinarea a treia, alături de câteva relicve în *-e*, dovedeşte că ezitare între *-es* şi *-īs*, constatată în perioada latină arhaică, s-a perpetuat în vorbirea populară din Italia şi ţinuturile dunărene. După căderea lui *-s* final, *-i* s-a impus la toate masculinele declinării a treia, datorită celorlalte masculine, aparţinând toate declinării a doua şi având pluralul în *-i* etimologic; la feminine analogia cu cele de declinarea întâi a păstrat mai mult timp pluralele în *-e*[*s*]" (*ibidem,* p. 295–296).

Românesc şi romanic este titlul lucrării pe care Sextil Puşcariu a susţinut-o în anul 1933 în Germania la Tübingen. Pornind de la ideea că lexicul limbii române ilustrează condiţiile particulare[2] în care s-a dezvoltat poporul român ca o societate de oameni simpli, autorul explică faptul că acesta este motivul pentru care lexicul limbii române nu conţine termeni latini care se referă la mediul urban, cum ar fi *villa, strata, platea*, aceştia fiind înlocuiţi cu termeni de altă origine, dar conţine cuvântul *sat* de la latinescul *fossatum*, precum şi termeni care se referă la armele cu

[2] „Condiţiile în care s-a format poporul român explică suficient locul aparte pe care limba română îl ocupă între limbile romanice" (*ibidem,* p. 355).

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

ajutorul cărora oamenii îşi apărau existenţa: *arma, sagitta, scutum, lucta* etc. (*ibidem*, p. 351). Pe de altă parte, Sextil Puşcariu subliniază şi exemplifică faptul că există multe cuvinte latineşti şi elemente ale latinei populare care s-au păstrat doar în limba română (*adjutorium* > *ajutor*, *placenta* > *plăcintă* etc.), rolul întregii expuneri fiind acela de a demonstra „cât de puţin importante sunt însă împrumuturile din limbi străine, în cazul limbii române" în condiţiile în care nu se poate formula nicio propoziţie exclusiv din cuvinte nelatine, în timp ce poeziile lui Eminescu reprezintă doar una dintre importantele dovezi ale faptului că este posibil să se formuleze versuri, propoziţii în care toate cuvintele să fie de provenienţă latină (*ibidem*, p. 359).

Romanica de est şi de vest în domeniul limbii este un alt studiu în care Sextil Puşcariu explică sensul în care limba română este *altfel romanică*[3] decât celelalte limbi romanice şi demonstrează motivul pentru care faptul că limba română diferă mult de romanica de vest aduce avantajul că studiul acestei limbi este unul fructuos. În viziunea autorului, acest studiu trebuie să se realizeze avându-se în vedere trei criterii, şi anume: poziţia geografică, structura socială şi evoluţia istorică a poporului român. Respectând structura propusă, Sextil Puşcariu demonstrează motivele pentru care şi din punct de vedere lingvistic studiul limbii române „o limbă care de timpuriu s-a desprins din mediul limbilor romanice înrudite şi a evoluat împreună cu idiomuri neînrudite ajunse între ele într-un sistem cultural deosebit" (*ibidem*, p. 462) reprezintă atât o provocare, cât şi un demers deosebit de interesant.

Concluziile studiului subliniază faptul că limba română a fost în perioada dezvoltării sale de bază o *limbă ţărănească* (*ibidem*, p. 463), singura limbă romanică care înaintea secolului al XIX-lea nu poseda aproape niciun cuvânt savant de origine latină, motiv pentru care „ea poate fi folosită [...] ca un criteriu de control pentru caracterul popular al cuvintelor romanice de vest" (*ibidem*, p. 464).

În cadrul studiului *Romanitatea noastră în lumina unor metode nouă de cercetare*, Sextil Puşcariu examinează romanitatea limbii române în lumina a două metode noi de cercetare, cea *structurală* şi cea *spaţială*, demonstrând faptul că elementul latin din vocabularul limbii române este *de vreo 90% mai mare decât în limba franceză* (*ibidem*, p. 489).

În cadrul acestei lucrări, continuându-l pe B. P Hasdeu, primul care a insistat asupra acestui argument în stabilirea romanităţii limbii române, autorul face observaţii asupra structurii limbii române, în cadrul căreia frazele sunt organizate în jurul verbelor, verbul-predicat are un subiect (*de cine este vorba*) şi de multe ori un complement în acuzativ (*pe cine* îl priveşte acţiunea), întrebările *unde?, când?, a cui?, de ce?* etc. indică categoriile lingvistice şi domină structura oricărei limbi şi toate sunt de origine latină. În plus, morfemele şi instrumentele gramaticale sunt latine, la fel conjuncţiile *şi, că, să*, precum şi verbele *a avea*, *a voi* întrebuinţate ca auxiliare (*ibidem*, p. 488–489).

[3] Sextil Puşcariu foloseşte ca element de început al studiului *Romanica de est şi de vest în domeniul limbii* afirmaţia unui *romanist german care a vizitat cu câţiva ani înainte România*: „La voi totul e romanic. Dar *altfel romanic* decât în Italia, Franţa sau Spania" (*ibidem*, p. 460).

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

Concluziile cercetărilor lui Sextil Puşcariu evidenţiază în mod clar faptul că *suntem un popor romanic şi vorbim o limbă romanică*, iar *limba română nu este fiica, ci continuarea limbei latine vorbite odinioară în cele mai multe părţi ale Imperiului Roman de Răsărit* (Puşcariu 1976, p. 174).

Pe lângă faptul că lui Sextil Puşcariu i se datorează iniţiativa *Atlasului lingvistic român*, publicarea *Dicţionarului limbii române* al Academiei, crearea *Muzeului limbii române*, primul centru de dialectologie şi lexicologie românească, acesta are şi meritul de a fi abordat „probleme largi de lingvistică romanică [...], a fost un lingvist şi în această calitate s-a îndreptat spre studiile de română în care a ştiut să vadă întotdeauna problemele de însemnătate naţională" (Niculescu 1965, p. 167–168).

Remarcabil prin claritatea ideilor, prin ceea ce spune, dar şi prin modul în care o face, Sextil Puşcariu este, după cum îl numeşte Alexandru Niculescu, *un simbol al demnităţii transilvane*[4], un „şef de şcoală lingvistică, un „maestru" care a deschis căi noi în romanistica românească, acesta ştiind să cuprindă şi să valorifice un vast ansamblu de cercetări şi să inspire lucrări precum cercetările asupra romanităţii sud-dunărene, dar şi să demonstreze că neologismul latin şi romanic este o problemă lingvistică şi culturală.

Lucrarea de faţă s-a dorit a fi un omagiu adus acestui mare om, un Om al izvoarelor, dar şi al argumentelor, un spirit critic şi creator în acelaşi timp, care îşi exprimă şi îşi argumentează cu claritate fiecare idee, un cercetător care găseşte mereu dovezi noi pentru adevăruri mai mult sau mai puţin cunoscute, un om de cultură ale cărui lucrări se recomandă singure prin rigurozitatea, pertinenţa şi responsabilitatea cu care au fost scrise.

Ne-am oprit asupra viziunii lui Sextil Puşcariu în ceea ce priveşte limba română ca limbă romanică din dorinţa de a puncta principalele idei care se desprind din lucrările fundamentale pe care le-a elaborat în legătură cu acest subiect, cu scopul de a sublinia o dată în plus importanţa constatărilor sale în acest domeniu, constatări conform cărora

> „limba română nu e mai romanică, nici mai puţin romanică, decât limba italiană, franceză sau oricare alta, ci pur şi simplu romanică fără comparativ, căci noţiunea „romanică" e absolută, ea nu suferă gradaţie. Românii de azi continuă a vorbi limba română din estul imperiului. În cursul veacurilor, ea s-a alterat printr-o dezvoltare firească şi prin adaosele ce i le-a adus convieţuirea cu alte popoare. Dar tocmai aceste elemente nouă, care se adaog la elementul vechi, prin amestecul şi traiul la un loc cu alte neamuri, constituie nota esenţială care deosebeşte noţiunea exprimată prin cuvântul *romanic* de cea cuprinsă în cuvântul *roman*" (Puşcariu 1974, p. 166),

iar

> „rolul nostru între popoarele lumii nu poate fi decât cel pe care ni-l indică însăşi limba noastră: un popor romanic ce stă ca strajă civilizaţiei şi sufletului latin în inima Europei răsăritene" (*ibidem*, p. 169).

[4] Aceasta reiese din titlul articolului pe care Alexandru Niculescu i-l dedică lui Sextil Puşcariu în DR, serie nouă, III–IV, 1998–1999, p. 187–190.

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

Densusianu 1961 = Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, vol. I. *Originile*; vol. II. *Secolul al XVI-lea*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1961.
DR, serie nouă = „Dacoromania”, serie nouă, Cluj-Napoca, I, 1994 şi urm.
Niculescu 1965 = Alexandru Niculescu, *Individualitatea limbii române între limbile romanice. Contribuţii gramaticale*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1965.
Niculescu 1998–1999 = Alexandru Niculescu, *Sextil Puşcariu – un simbol al demnităţii transilvane*, în DR, serie nouă, III–IV, 1998–1999, p. 187–190.
Puşcariu 1974 = Sextil Puşcariu, *Cercetări şi studii*. Ediţie îngrijită de Ilie Dan. Prefaţă de G. Istrate, Bucureşti, Editura Minerva, 1974.
Puşcariu 1976 = Sextil Puşcariu, *Limba română*, vol. I. *Privire generală*. Prefaţă de G. Istrate. Note, bibliografie de Ilie Dan, Bucureşti, Editura Minerva, 1976.

THE ROMANIAN LANGUAGE – A ROMANCE LANGUAGE IN SEXTIL PUŞCARIU'S VISION (*Abstract*)

Sextil Puşcariu is a complex personality that stood out due to his multiple interests in all areas of the Romanian language and literature, to the novelty of his ideas, as well as to the numerous studies and articles on language history, dialectology, Romance, phonetics and phonology, lexicology and lexicography, literary history and criticism.

Throughout his professional activity, Sextil Puşcariu's main interest was in the Romanian language as a Romance language, its place in the Romance area and, implicitly, its individuality among Romance languages. This interest materialised in studies and articles in which the author revealed the Latin origin of the Romanian language, its structural similarities, as well as the differences compared to other Romance languages, as a result of different development circumstances. Sextil Puşcariu revealed for the first time the specific situation of the Romanian language, its value as the oldest and most certain document for the reconstitution of popular Latin forms.

This paper is intended as a tribute to this Great Man, a Man of springs and arguments, a critical and creative Spirit at the same time, who expresses and argues clearly all his ideas, a Researcher who always finds new evidence for more or lesser known truths, a Scholar whose work recommends itself through the rigor, relevance and responsibility with which it was written.

We will focus on Sextil Puşcariu's vision regarding the Romanian language as a Romance language out of the desire to point out the main ideas emerging from the fundamental work that he developed on this issue, in order to stress once more the importance of his work in this field.

Cuvinte-cheie: *Sextil Puşcariu, individualitate, romanic, limba română, morfosintaxă.*
Keywords: *Sextil Puşcariu, individuality, Romance, Romanian language, morphosyntax.*

Universitatea Babeş-Bolyai
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31
cipriana_peica@yahoo.com

BDD-A22914 © 2015 Editura Scriptor; Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:59:09 UTC)